

De faglige kampmidler og organisationsformer (2)

Taler
Martin Tranmæl

Dato
4 januar 1912

Sted
Kristiania

Omstendigheter
Debattmøte i Kristiania Arbeidersamfund

- 1 Der er i denne tid vaabengny inden vore egne rækker. Enkelte kamerater er av
den opfatning at dette er tegn paa svakhet. Men ikke al meningsforskjel betyder
svækkelse; ofte er det motsatte tilfældet. Det kommer an paa stridens art. Hvis
hensigten med den er at styrke samholdet og dyktiggjøre organisationen, da er
5 den av det gode. Og jeg tør paastaa at den nuværende faglige opposition er av
den art. Den er utsprunget av begeistring for socialismen. Oppositionen mener,
at der inden fagorganisationen ikke raader den socialistiske, revolutionære aand,
som burde kræves. Vi finder det inkonsekvent at lægge den socialistiske agitation
over paa et enkelt led i arbeiderbevægelsen, det politiske. Ogsaa fagbevægelsen
10 bør gennemsyres av socialismen. Den er rygmarven i vor bevægelse, og jo mere
socialistisk fagorganisationen er, desto sterkere vil hele arbeiderbevægelsen bli.
Fagorganisationen har hittil væsentlig befattet sig med smaareformer og
døgnpolitik og har glemt at ta sigte paa det væsentlige: at anstyre samfundet og
skape betingelser for socialismen. Fagorganisationen maa bli mere revolutionær,
15 ikke bare i ord, men i sine ytringsformer. Da vil den ogsaa ha lettere for at naa de
store masser.

- Den norske fagbevægelse har gaat frem med stormskridt i de siste 5 aar, og jeg vil
være med paa at yde de mænd fuld honnør, som i denne tid har tat saa mangt et
20 tungt luft, men samtidig vil jeg forbeholde mig ret til at kritisere alle tegn paa
svaghet og foreslaa ændringer i taktikken. Det som nu særpræger
fagorganisationen, er politikken og tarifoverenskomsterne med vore
modstandere. Til at begynde med betydde overenskomsterne en seier for
arbeiderne; de fikk sine organisationer anerkjendt. Men siden har
25 arbejdskjøperne været istand til at utnytte overenskomsterne mot arbeiderne. Vi
er blit bundet paa hænder og føtter for lange tidsrum. Der er indtat i
overenskomsterne "almindelige bestemmelser" som endog tvinger os til at

arbeide sammen med streikebrytere! Oppositionen kræver, at overenskomsterne
30 skal gjøres enklere og mindre langvarige. Vi vil ikke i de gode aar binde oss til at
være uvirksomme. Spørsmålet er også reist om helt at avskaffe de skriftelige
overenskomster. Grunden er hovedegenskapen ved tariffene: at de sikrer
arbeidskjøperne den "trygge arbeidsro" de trakter etter. Det kan indvendes at
tariffene sikrer arbeiderne stabile arbeidsvilkaar; men jeg mener det maa kunne
35 opnaaes uten tariffen, ved anerkjendte arbeidsvilkaar. Organisationen opstiller
sine krav og søker at gjennomføre dem med eller uten forhandling; men den
binder sig ikke. Den beholder fuld handlefrihet til at utnytte alle chanser. Det
vil holde organisationerne paa stadig krigsfot og styrke samholdet. Og selv om vi
ikke fik vore krav anerkjendt, vilde vi likevel i mange tilfælder staa bedre end
40 nu. Dertil kommer at den rent agitationsmæssige side ved bevægelsen vilde
utfoldes mere end nu, hvor det er sørgelig stille mellem hver tariffrevition.

Selvhjælpsinstitutionernes hensigt er at binde medlemmerne sammen, men de er
i virkeligheten et svakt grundlag at bygge en kamporganisation paa. De er
45 surrogater. I politikken fordømmer vi forsikringsvæsenet, fordi det lægger
byrder paa arbeiderne som rettelig burde bæres av samfundet. Samtidig indfører
vi forsikringsvæsenet indenfor vore egne organisationer. Forsikringsvæsenet
samlar ikke arbeiderne, men er skranker som skiller i forbund. De gjør det
vanskelig for arbeiderne at gaa over fra det ene forbund til det andet. Jeg lægger
50 dog ikke hovedvægten paa denne sak. Det er derimot gjort av motparten. Som
bønderne er blit skræmt med at socialisterne vil ta jorden fra dem, omtrent
likedan har man søkt at skræmme arbeiderne med at vi vil "ta kasserne" fra dem.

Hvad kampmidlerne angaar, er vi alle enig om at streiken maa vi ha. Ikke alle
55 forresten; der har virkelig hævet sig røster om at ogsaa streikerne bør ophæves og
al strid ordnes fredelig. Men de fleste ialfald holder paa streiken.

Vi bør imidlertid gaa videre. Sympatistreiken maa bli mere benyttet end
tidligere. Transportarbeiderne i England seiret netop ved sympatistreiken. Men
60 for at den skal kunne brukes, maa organisationsformerne gjøres mere elastiske.
Et omtrent nyt middel i vort land er boykot. Vi forsøkte at bruke den overfor
Salomons Skofabrik, men uten resultat. Vi bør hente visdom fra denne
Salomon. Boykotten mislykkedes nettop fordi arbeiderne med den nuværende
organisationsform og tarif ikke er blit nok gjennemsyret av solidaritetsfølelse. Et
65 enkelt eksempel har vi dog paa at boykotten har hjulpet. Det var overfor
margarinfabrikken Arild i Trondhjem.

70 Hvis streik og boykot mislykkes, behøver vi dog ikke som nu at overgi os paa
naade og unaade. Kampen kan fortsættes paa selve arbejdspladsen. Ved
obstruktion og sabotage. Vort partiorgan i Bergen har betegnet obstruktionen
som ukultivert. Bladet visste antagelig ikke, da det skrev dette, at selve
landsorganisationens formand anerkjender obstruktionen. Han tror imidlertid,
75 dette middel kan bare anvendes individuelt. Jeg mener det bør anerkjendes av
organisationen. Ved den lille streik på Østbanestationen ifjor viste midlet sin
effektivitet.

80 Mot sabotagen er det indvendt at den er "umoralsk". Min opfatning er at, mest
umoralsk av alt er det, at undlate at bruke de kraftigste midler. Sabotage kan
øves paa forskjellig maater, ved pasivitet og aktivt. Er det ikke latterlig at forlate
en velpudset maskine naar man gaar ut i kamp. Er det ikke taapelig at gjøre
arbeidsforholdene trygge for streikebryterne i grubeindustrien. End om der laa
noen dynamitpatroner i borehullene som bare de streikende visste av, tror man
ikke streikebryterne vilde betænke sig to ganger paa at opta arbeidet.

85 En del arbeiderblade har betegnet sabotagen som et forældet kampmiddel og
sammenliknet den med den rebelske, uoverveide vandalisme under Chartist-
bevægelsen i England. Det er trøstesløst at være vidner til slike misforstaaelser i
vor egen presse.

90 Jeg vil ikke anbefale decentralisation, men makten bør fordeles mellem
landsorganisationen og lokale samorganisationer. Derved vil laugsaanden
forsvinde og samtidig vil ansvarsfølelsen styrkes hos de enkelte foreninger og
medlemmer.

95 Den resolution som blev vedtat i Trondhjem og hvor de tanker er knæsat som
jeg her har fremholdt, denne resolution var ikke utslag av noen forbigaaende
stemning. Den kom i det psykologiske øieblik og efter mere end to aars
overlægninger. Vi haaber at den vil vinde tilslutning utover landet, saa vi ikke
100 behøver at vente altfor længe med at gennemføre de nye tanker. Det er min
faste overbevisning at de vil kraftig bidra til socialismens gennemførelse.

Kilde

Social-Demokraten 5.1.1912

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/de-faglige-kampmidler-og-organisationsformer-2>

110

115

120

125

130

135

140